

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Εισαγωγικό σημείωμα: Ο Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος (Ιωάννης Μιχαήλ Παναγιωτόπουλος, 23 Οκτωβρίου 1901 – 17 Απριλίου 1982) ήταν σημαντικός Έλληνας συγγραφέας, δοκιμιογράφος, ποιητής, κριτικός και εκπαιδευτικός του 20ου αιώνα. Ασχολήθηκε με όλα τα είδη του γραπτού λόγου εκτός από το θέατρο. Εκείνο που κυρίως διέκρινε τα έργα του ήταν το ανθρωπιστικό τους υπόβαθρο, η άψογη μορφή τους και η πνευματική καλλιέργεια του συγγραφέα.

Ο αναγνώστης μου έχει προσέξει ήδη, πώς χρησιμοποιώ τότε τόν ὄρο ψυχραιμία καί τότε τόν ὄρο ἐσωτερική γαλήνη. Πρόκειται γιά δύο ἔννοιες ἀπαλλάσσουσες, πού συμβαίνει ἐδῶ καί ἀπό τήν ἀποψη πού μᾶς ἐνδιαφέρουν νά συμπίπτουν. Δέν μπορούμε νά παρακολουθήσουμε μέ ψυχραιμία τίς σφοδρές ἐναλλαγές τῶν συγχρόνων ἱστορικῶν πεπρωμένων, ἂν δέν κερδίσουμε τήν ἐσωτερική γαλήνη, ἂν δέν ἀποκτήσουμε ἕνα «χώρο ἐπόψεως».

Εὔκολο, ὡστόσο, νά τό λέει κανείς, δυσκολότατο νά τό πετυχαίνει. Χρειάζεται, βέβαια, πολλή ἄσκηση ψυχῆς καί νοῦ. Καί δέν ὑπάρχουν παρά δύο ἐπικουρήματα: ἡ ἱστορική γνώση καί ἡ φιλοσοφική ἀγωγή. Σημειῶνῶ τήν ἔκφραση «φιλοσοφική ἀγωγή». Ἐννοῶ τό ἔθος τοῦ στοχασμοῦ. Ἄν πολλοί, πάρα πολλοί ἄνθρωποι στούς καιρούς μας, παραδέρνουν «σάν τήν καλαμιά στόν κάμπο» καί ζοῦν περίτρομες ὥρες, τοῦτο δέν ὀφείλεται μόνο στο γενικό κλίμα τῆς ἀνασφάλειας, πού κατέχει τόν κόσμο. Ὄφείλεται καί στό τυπικό γεγονός, πώς ἔχουμε πιά καταστήσει ὀλωσδιόλου ἀνιστόρητοι καί ἀφιλοσόφητοι.

Ἡ ἱστορική γνώση, παρ' ὅλα ὅσα θά μπορούσε κανείς νά τῆς καταμαρτυρήσει, εἶναι, σέ πολλές περιστάσεις, τό ριζιμιό λιθάρι τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου. Ὁ στοχασμός ἐπίσης. Δέν ἀρκεῖ νά προσδεχόμαστε τά πράγματα, καθῶς μᾶς ἔρχονται, καθῶς πέφτουν ἀπάνου μας καί νά τ' ἀφήνουμε νά μᾶς παρασέρνουν· πρέπει καί νά μπορούμε νά τά στοχαζόμαστε τά πράγματα. Καί νά τά τοποθετοῦμε

μέσα στο ιστορικό γίνεσθαι. Οί άμεσες έντυπώσεις είναι πολύ επικίνδυνες, όταν αυτές και μόνες οργανώνουν τό σύστημα τής έσωτερικής μας ζωής.

Κ' έδω χρειάζεται μια διευκρίνηση: καθώς δέν πρέπει νά επιτρέπουμε νά μās παρασέρονουν τά πράγματα, έτσι δέν είναι και σωστό ν' άποσυρόμαστε μέσα στην Ιστορία. Καθώς και μέ τό στοχασμό άποκλειστικά δέν είναι σωστό νά ζοϋμε. Γιατί τότε χάνουμε ανάμεσα στα δάχτυλά μας τη ζεστή ουσία τής ζωής, αυτή τή μεγάλη χαρά του ύπάρχειν – μέσα στο σήμερα και μέ τή βεβαιότητα, πού προσφέρει ή άμεση επαφή μέ τά πράγματα. Ιστορική γνώση και στοχαστικό άντίκρουσμα του καιρού είναι μια δίδυμη δύναμη, πού δέν έχει αξία παρά αν βιώνεται, δηλαδή αν άνήκει στη ζωή και αν άνταποκρίνεται στα αίτήματα τής ζωής και αν αναφέρεται σέ ό,τι ουσιαστικό και γνήσιο άποτελεϊ τή ζωή.

Αυτό πρέπει νά μάθουμε στους νέους και νά τους βοηθήσουμε νά τό κάμουν συνείδησή τους, αν άληθινά επιθυμοϋμε νά τους καταστήσουμε ίκανούς νά συμμετάσχουν ενεργητικά στην κίνηση τής Ιστορίας και νά πλάσουν τή μοίρα τους μέ τή δική τους τή δύναμη, ν' άντιμετωπίσουν μέ ύψηλοφροσύνη και μέ σύνεση, μέ τρόπο άληθινά άντρικιο, τά περιστατικά. Η ζωή δέν προάγεται από τους άπραγους και τους πανικόβλητους. Η ζωή είναι πάντα άγώνας. Άλλ' ένας άγώνας πού χρειάζεται αύτοπεποίθηση, εύγενική φιλοδοξία και αύτοπειθάρχηση και ψυχραιμία. Τήν ψυχραιμία πού άπορροει από τήν έσωτερική σταθερότητα, από τήν έσωτερική γαλήνη.

I-M. Παναγιωτόπουλος, *Ο σύγχρονος άνθρωπος*

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Εισαγωγικό σημείωμα: Ο Ευάγγελος Παπανούτσος (Πειραιάς, 1900-1982) ήταν σημαντικός Έλληνας παιδαγωγός, φιλόσοφος, θεολόγος και δοκιμιογράφος-κειμενογράφος του 20ου αιώνα. Το συγγραφικό του έργο περιλαμβάνει δεκάδες βιβλία, όχι μόνο στην Ελληνική, αλλά και στη Γερμανική, την Αγγλική και τη Γαλλική.

Λέγεται συνήθως ότι τά νιάτα είναι επαναστατικά, αγαποϋν τίς μεγάλες καινοτομίες, απαιτοϋν ριζικές λύσεις, δέν δέχονται συμβιβασμούς· και αυτό πραγματικά είναι ή χάρη και ή δόξα τους. Λέγεται ακόμη ότι τά γεράματα είναι κατά κανόνα συντηρητικά, ήλικία των συμβιβασμών, των

compromis· ότι τά χρόνια εκείνα ό άνθρωπος και στις έχθρότητες και στις συμπάθειές του είναι μαλακός· ότι δέν προσέχει τίς πολύ λεπτές αποχρώσεις, βλέπει μονάχα τά βασικά χρώματα· δέν μετακινείται πρός νέες καταστάσεις, άγνωστες, άδοκίμαστες ακόμη κ.ο.κ. Καί τοῦτο είναι άληθινό, έως ένα σημείο τουλάχιστο.

Μπορούμε μάλιστα μέ αυτά τά μέτρα νά προσδιορίζομε τά γεράματα τής μικρής ηλικίας και τά νιάτα τής μεγάλης ηλικίας. Γιατί υπάρχουν και νέοι συντηρητικοί, συμβιβαστικοί, ύποχωρητικοί, πού δέν αγαποῦν, ό,τι πρόκειται νά τούς βγάλει έξω από τά καθιερωμένα. Όπως αντίθετα υπάρχουν και γέροντες ριζοσπαστικοί, πού νεάζουν στις σκέψεις και στά αισθήματα, πού ένθουσιάζονται για τίς επαναστατικές καινοτομίες κτλ. Τά δύο λοιπόν στρατόπεδα υπάρχουν και μακάρι νά διαχωρίζονται ανάλογα μέ τήν ηλικία τών σταυροφόρων τους. Γιατί χρειάζονται και τά δύο· είναι άπαραίτητα για τήν υγεία του κοινωνικού σώματος. Αλλάμονο στις κοινωνίες πού αποτελούνται μόνο από «νέους» (στά νεῦτα και στις ιδέες) άνθρωπους πού διαρκώς καλπάζουν όρμητικά πρός τά εμπρός. Καί άλλίμονο πάλι στις κοινωνίες πού είναι καμωμένες μόνο από «γέροντες» (στά μυαλά και στά χέρια) πού τρέμουν κάθε μεταβολή και τήν καταριώνται. Ευλογημένες είναι κείνες πού έχουν και τίς δυό κατηγορίες πολιτών· ή ιστορία χρειάζεται και τά δύο ρεύματα.

Τήν ιστορία (τών ιδεών, του πολιτισμού) τή γράφουν και οί δύο παρατάξεις: και οί προοδευτικοί και οί συντηρητικοί, οί «νέοι» αλλά και οί «γέροι». Οί «νέοι» οδεύουν μέ όρμη πρός καινούργιες κατακτήσεις· οί «γέροι» συντηροῦν τά κατακτημένα, για νά μείνουν, νά αποτελέσουν τήν «παράδοση». Η συνεχής αλλαγή, ή ακατάπαυτη ροή γίνεται στο τέλος καταλυτική· σαν τον Κρόνο ό επαναστάτης τρώει τά ίδια τά παιδιά του· όταν ό καινοτόμος σπεύδει νά μεταβάλει τίς ίδιες τις καινοτομίες του, δεν θά αφήσει τίποτα νά ριζώσει. Έτσι δέν είναι δυνατόν νά δημιουργηθεῖ ιστορική ζωή. Χρειάζεται και ό συντηρητής· αυτός πού θά αποθηκεῖσει, θά ξεκαθαρίσει και θά βάλει σε τάξη τά αποκτημένα. Μόνο λοιπόν από τή διαλεκτική τών δύο λειτουργιών μπορεί νά γεννηθεῖ γόνιμη ιστορική ζωή· ανανέωση τών παλαιωμένων θησαυρών από τό ένα μέρος, και από τό άλλο καταξίωση τών νέων πού έρχονται νά μποῦν στή θέση εκείνων. Νά ανανεώνεις είναι ανάγκη, άπόλυτη ανάγκη· αυτό είναι τό ώραίο έργο τής νεότητας. Αλλά έξίσου μεγάλη ανάγκη είναι όσα μέ τήν ανανέωση έχεις κερδίσει, νά τά σταθεροποιείς, νά τά τακτοποιείς και νά τά παραδίνεις

στις επόμενες γενεές· τής προχωρημένης ηλικίας, αυτό είναι τό μέγα χρέος.

Ευάγγελος Παπανούτσος, Πρακτική φιλοσοφία

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Ο Γιάννης Βάρδας (λυραρογιάννης) είναι από τους πιο σημαντικούς εν ζωή λυράρηδες της παλιάς γενιάς της Κρήτης. Αν και ο ίδιος επιμένει να δηλώνει βοσκός, η ζωή του μοιράζεται μεταξύ της κτηνοτροφίας, της λύρας και της ποίησης. Στα βουνά του Μεραμπέλλου βόσκει τα πρόβατά του, ασκείται στη μουσική, διαβάζει και γράφει. Ένα από τα λαϊκά τραγούδια που έχει συγγράψει είναι και το ακόλουθο:

Λαϊκό τραγούδι

Ως ερημώνουν τα χωριά

Ως ερημώνουν τα χωριά και ως παραμελούνται,
και ως αδειάζουν γειτονιές και μπλιο δεν κατοικούνται,
και ανε περάσεις ταχυνή άνθρωπο δεν παντίχνεις.
Κι αν είναι αργά δεν φαίνεται φέξη σε παραθύρι,
κι αν είναι Σαββατόβραδο καμπάνα δεν σημαίνει.
Κι ανε περάσεις το σχολειό η πόρτα του κλειστή' ναι,
δασκάλοι δεν περιπατούν μηδε παιδάκια παίζουν.
Κι αν πας στην βρύση δεν θεωρείς γυναίκες στο νομπέτι¹,
η μια να πηαινει για νερ όκαι η άλλη για μπουγάδα...
κι άλλη να απλώνει τα σγουρά στα χαμωτά κλαδάκια.
Κι αν ειν' ντουκιάνι² δεν θεωρείς στην πόρτα καφετζή,
παρά ψηλά στ' ανώφιλιο την πινακίδα μόνο.

¹ νομπέτι (το) (χωρίς πληθ.) = η σειρά προτεραιότητας σε περίπτωση πολυκοσμίας, κυρίως στη βρύση, αλλά και στη φάμπρικα, στον μύλο, στην τράπεζα κ.λ.π. κατά την οποία ο ένας άνθρωπος στέκει πίσω από τον άλλο.

² ντουκιάνι = καφεενείο

Έτσι ' ναι εδώ και ο άνθρωπος σαν φτάξει και γεράσει,
φεύγει η ζωή σιγά σιγά και οπίσω τον αφήνει.

Τα μερακλίκια χάνονται, οι χαρές του ξαχνιούνται,
την σχολή δεν στολίζεται, μπλιο σε χορό δεν πιάνει,
'πο γάμο γη ξεφάντωση δεν τον αναζητούνε,
τα λόγια του είναι βαρετά και ό,τι κι αν πει κουράζει.

Και μοναχός του πορπατεί και μοναχός του παει
και αμοναχός του κάθεται βαριά και συλλογάται,
πόσο γοργά περνά ο καιρός πως βασιλεύει η νιότη
και πόσο ψεύτικη η ζωή και πόσο μάταιη είναι.

Μα πάλι ας εγιαγερνε τα χρόνια λίγο οπίσω.

Γιάννης Βάρδας

ΘΕΜΑΤΑ

Θέμα Α

A1. Να συνοψίσετε τις θέσεις του συγγραφέα του κειμένου 2 σχετικά με το πώς μπορεί να γεννηθεί "γόνιμη ιστορική ζωή"; (60-70 λέξεις)

Μονάδες 15

Θέμα Β

B1.

Κείμενο 1, παράγραφος 4η: «Αυτό πρέπει να ... περιστατικά»

Κείμενο 2, παράγραφος 3η: «Να ανανεώνεις ... μέγα χρέος»

α) Να εντοπίσετε τα κοινά σημεία ως προς το περιεχόμενο των δύο αποσπασμάτων. (μονάδες 4)

β) Με ποιες κοινές γλωσσικές επιλογές εκφράζουν την πρόθεσή τους. Να αναφέρετε τουλάχιστον τρεις. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

B2. α) Σε ποιο κειμενικό είδος εντάσσεται το κείμενο 1 βάσει των γλωσσικών επιλογών του συγγραφέα;

(μονάδες 8)

β) Σε ποιο κειμενικό τύπο συγκαταλέγεται το κείμενο 2; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας λαμβάνοντας υπόψη το θέμα του κειμένου και το σκοπό του συγγραφέα.

(μονάδες 7)

Μονάδες 15

B3. «Όπως αντίθετα ... καινοτομίες κτλ» α. Στο παραπάνω απόσπασμα από το κείμενο 2 να αναγνωρίσετε το είδος των αναφορικών προτάσεων.β. Να επαναδιατυπώσετε το παραπάνω απόσπασμα από το κείμενο 2 αντικαθιστώντας τις αναφορικές προτάσεις με ονοματικά σύνολα. Τι αλλαγές παρατηρείτε ως προς το ύφος;

γ. Με ποιον τρόπο οργανώνει/αναπτύσσει ο συγγραφέας την παράγραφο "Μπορούμε μάλιστα...δύο ρεύματα" του κειμένου 2 και ποια πρόθεση νομίζετε ότι εξυπηρετεί;

Μονάδες 15

Θέμα Γ

Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σας το κύριο θέμα του κειμένου 3; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, με τους κατάλληλους κειμενικούς δείκτες (τουλάχιστον τρεις). Ποια πιστεύετε ότι είναι η σχέση της νέας γενιάς με την τρίτη ηλικία; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Θέμα Δ

"Η ζωή δέν προάγεται από τούς άπραγους και τούς πανικόβλητους. Η ζωή είναι πάντα άγώνας. Άλλ' ένας άγώνας πού χρειάζεται αυτοπεποίθηση, εύγενική φιλοδοξία και αυτοπειθάρχηση και ψυχραιμία. Τήν ψυχραιμία πού άπορρέει από τήν έσωτερική σταθερότητα, από τήν έσωτερική γαλήνη. "

Αξιοποιώντας στοιχεία από το απόσπασμα να αναφερθείτε στην αξία της αγωνιστικότητας για τον σύγχρονο νέο. Μια τέτοια μαχητική νεολαία σε ποιους τομείς της συλλογικής ζωής μπορεί να συμβάλει θετικά;

Κειμενικό Είδος: Επιχειρηματολογικό κείμενο

Πομπός: Μαθητής/Μαθήτρια

Μέσο: Διαδικτυακή ημερίδα που διοργανώνει το σχολείο σας με αφορμή την επέτειο εορτασμού των 200 χρόνων από την ελληνική επανάσταση.

Αποδέκτης: Σχολική κοινότητα, καθηγητές και μαθητές

Μονάδες 30

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα του Παπανούτσου παρουσιάζεται ο τρόπος δημιουργίας της «γόνιμης ιστορικής ζωής». Ειδικότερα, παραθέτοντας ορισμένα από τα χαρακτηριστικά των «νέων» και των «γέροντων», τονίζει πως την ιστορία την δημιουργούν μαζί και οι δύο αυτές παρατάξεις, με τους πρώτους να οδεύουν ολοταχώς προς το νέο και το ριζοσπαστικό, ενώ τους δεύτερους να αποτελούν θεματοφύλακες των κεκτημένων. Καταλήγει πως η διαλεκτική αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο αυτών ηλικιακών ομάδων, θα δημιουργήσει τη «γόνιμη ιστορική ζωή», η οποία θα ανανεώνεται από τους νεότερους και θα σταθεροποιείται από τους γηραιότερους.

B1. α) Το απόσπασμα από το κείμενο 1 αναφέρεται στο πώς πρέπει να γαλουχηθεί η νέα γενιά ώστε να θέλει και να μπορεί να συμμετέχει ενεργητικά στη διαμόρφωση του ιστορικού παρόντος και μέλλοντος («νά συμμετάσχουν ενεργητικά στην κίνηση τῆς Ἱστορίας»). Το αγωνιστικό ήθος, η αυτογνωσία, η εγκράτεια και η ψυχραιμία θα είναι τα εφόδιά της («τους μέ τή δική τους τή δύναμη, ν' αντιμετωπίσουν μέ ύψηλοφροσύνη καί μέ σύνεση», «χρειάζεται αὐτοπεποίθηση, εὐγενική φιλοδοξία καί αὐτοπειθάρχηση καί ψυχραιμία») σε έναν τέτοιο λαμπρό αγώνα. Χρέος της ώριμης γενιάς, είναι να βοηθήσει τους νέους να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη να αγωνιστούν και να κερδίσουν τη ζωή τους («Αυτό πρέπει νά μάθουμε στους νέους καί νά τούς βοηθήσουμε νά τό κάμουν συνείδησή τους»). Το απόσπασμα από το κείμενο 2 αναφέρεται επίσης στο χρέος της νέας γενιάς να αγωνίζεται για την βελτίωση της κοινωνικής

πραγματικότητας («Νά ανανεώνεις είναι ανάγκη, απόλυτη ανάγκη· αυτό είναι τό ωραίο έργο τής νεότητας»). Επισημαίνεται, όμως, ακόμη η ευθύνη της ώριμης γενιάς να κατοχυρώνει αυτές τις νέες «κορυφές», τα νέα δεδομένα που οι νεότεροι με ιδεαλισμό και αγωνιστικότητα κατέκτησαν, να τα οργανώνει, να τα ταξινομεί, για να μπορέσουν να αφομοιωθούν και ως ενιαίο σώμα να κληροδοτηθούν στους επόμενους («νά τά σταθεροποιείς, νά τά τακτοποιείς καί νά τά παραδίνεις στις έπόμενες γενεές»). Κοινό σημείο λοιπόν είναι η αναγκαιότητα αγωγής συνύπαρξης της ώριμης γενιάς, του καθοδηγητή, και της νέας γενιάς, που με την ενεργό συμμετοχή της θα συμβάλλει στην εξέλιξη της ιστορίας.

β) Απευθυνόμενοι στους ώριμους αναγνώστες τους, που συχνά αναζητούν το ρόλο τους στην εξέλιξη της ζωής, αλλά και στους νεότερους που διεκδικούν το δικό τους αποτύπωμα σε αυτήν, οι συγγραφείς των δύο αποσπασμάτων, προσπαθούν να πείσουν για την αναγκαιότητα συνύπαρξης και των δύο για την εξέλιξη της κοινωνίας. Η αποσαφήνιση του ρόλου και του χρέους της κάθε πλευράς θα κάνει τη συνεργασία τους πιο αποτελεσματική και γόνιμη. Για τον σκοπό αυτό αξιοποιείται η ενεργητική σύνταξη για να δοθεί έμφαση στη δράση των γραμματικών υποκειμένων, που συμπίπτουν με τα λογικά (νέοι-ώριμη γενιά) αλλά και η δεοντική τροπικότητα (υποχρέωση : είναι ανάγκη/πρέπει + υποτακτική) για να τονιστεί η αναγκαιότητα αυτής της δράσης και της γόνιμης συνύπαρξης της («πρέπει νά μάθουμε στους νέους καί νά τούς βοηθήσουμε», «Νά ανανεώνεις είναι ανάγκη, απόλυτη ανάγκη»). Και οι δύο επιλογές καθιστούν το ύφος πιο οικείο και το μήνυμα πιο άμεσο και πειστικό. Επιπλέον, το κοινό, καθημερινό λεξιλόγιο και η επιλογή κυρίως μικροπεριόδου λόγου στα αποσπάσματα (« Η ζωή δέν προάγεται από τούς άπραγους καί τούς πανικόβλητους. Η ζωή είναι πάντα άγώνας.», «αυτό είναι τό ωραίο έργο τής νεότητας. Αλλά εξίσου μεγάλη ανάγκη είναι όσα μέ την ανανέωση έχεις κερδίσει, νά τά σταθεροποιείς, νά τά τακτοποιείς καί νά τά παραδίνεις στις έπόμενες γενεές.») συνδέεται με την πρόθεση των συντακτών να διαμορφώσουν ένα μάλλον απλό, παραστατικό και εύληπτο κείμενο, με λόγο σαφή και γοργό, ώστε αυτό να είναι πιο εύκολα κατανοητό από ένα ευρύτερο κοινό.

B2. α) Το κείμενο 1 εντάσσεται στο κειμενικό είδος της επιχειρηματολογίας. Ο συντάκτης προσπαθεί με λογικά μέσα να πείσει τον αναγνώστη για την αναγκαιότητα της ιστορικής γνώσης και της

φιλοσοφικής αγωγής. Η επιλογή αυτή επιβεβαιώνεται από διάφορες γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα. Αρχικά, το κείμενο διακρίνεται από σαφήνεια και ακρίβεια, λόγω της επιλογής των κατάλληλων λέξεων και εκφράσεων, ώστε να αποδοθούν ξεκάθαρα, κυρίως με την αναφορική λειτουργία της γλώσσας, τα νοήματα. Επιλέγονται ρήματα νόησης (εννοώ) αλλά και διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις (« καθώς», «γιατί», «χρειάζεται μια διευκρίνιση»,) που δηλώνουν ευκρινώς τις νοηματικές σχέσεις της αιτιολόγησης και του συμπεράσματος. Οι αποφαντικές (δηλωτικές) προτάσεις («Η ζωή είναι πάντα άγώνας»), το γρηματικό πρόσωπο («υπάρχουν», «οφείλεται»), η πλούσια στίξη («Καί δέν υπάρχουν παρά δύο έπικουρήματα: ή ιστορική γνώση καί ή φιλοσοφική άγωγή. Σημειώνω τήν έκφραση «φιλοσοφική άγωγή».) αλλά και η ονοματοποίηση («τό έθος τοῦ στοχασμοῦ») φανερώνουν την πρόθεση του πομπού να καταδείξει με αντικειμενικό τρόπο τα αίτια του ανεργάτιστου βίου του ανθρώπου. Επιπλέον, η δεοντική τροπικότητα («Αυτό πρέπει να μάθουμε στους νέους», « πρέπει καί να μπορούμε να τά στοχαζόμαστε τά πράγματα») που σχετίζεται με την υποχρέωση όλων, νέων και ώριμης γενιάς, να προσπαθήσουμε για τη γόνιμη συνύπαρξη της ιστορικής γνώσης και κριτικού αναστοχασμού, αποτελεί ακόμη ένα κοινό χαρακτηριστικό των κειμένων επιχειρηματολογίας.

β) Το κείμενο εντάσσεται στον κειμενικό τύπο του αποδεικτικού δοκιμίου. Σκοπός του συντάκτη είναι να δια φωτίσει το δέκτη, με εμφανή διάθεση εκλαϊκευσης, αναφορικά με τις προϋποθέσεις για μια γόνιμη ιστορική ζωή. Ένα διαχρονικό, δηλαδή, θέμα στην πορεία του ανθρώπου, το οποίο ο δοκιμιογράφος δεν εξαντλεί αλλά ανασυνθέτει. Ειδικότερα, απευθύνεται στους αμήνητους δέκτες, καταβάλλοντας προσπάθεια να καταστήσει το κείμενό του εύληπτο και ευπρόσιτο. Στην προσπάθειά του αυτή μετέρχεται ένα λεξιλόγιο που συνδυάζει αρχαιοπρεπείς όρους («*compromis*»), αφηρημένες έννοιες («μέγα χρέος», «ιστορική ζωή», κ.λπ.) και μεταφορικές εκφράσεις («η ιστορία χρειάζεται και τα δύο ρεύματα», «δεν προσέχει τις λεπτές αποχρώσεις» κ.λπ.). Σε γενικές γραμμές, όμως, κυριαρχεί η χρήση του λόγου με την αναφορική λειτουργία του. Παραθέτει ακόμη παραδείγματα, χρησιμοποιεί εκφραστικά μέσα, β' πρόσωπο, και καταθέτει τον προσωπικό του προβληματισμό για ένα κοινωνικό και διαχρονικό θέμα εκλαϊκεύοντας τις απόψεις του. Όλα αυτά τα στοιχεία πείθουν και για τον κοινωνικό χαρακτήρα του δοκιμίου.

Ο συγγραφέας απευθύνεται, λοιπόν, στο ευρύ κοινό, με σκοπό να πληροφορήσει και να πείσει για την αναγκαιότητα τόσο της προοδευτικής όσο και της συντηρητικής τάσης για την εξέλιξη της κοινωνίας («Εύλογημένες είναι κείνες πού έχουν και τις δύο κατηγορίες πολιτών· ή ιστορία χρειάζεται και τά δύο ρεύματα»). Στην προσπάθεια του αυτή (να πείσει), ο δοκιμιογράφος οργανώνει αυστηρά τις σκέψεις του, παραθέτοντας τα νοήματα με λογική σειρά, συνοχή, συνεκτικότητα και ενότητα (λογική δομή) και σκοπιά αντικειμενική. Αυτή η ιδεολογική κατάθεση του συγγραφέα οξύνει την κρίση του αναγνώστη, καλλιεργεί την ευαισθησία του και τον προβληματίζει. Τα ηθικά διδάγματα που προκύπτουν, όμως, («Τήν ιστορία (τῶν ιδεῶν, τοῦ πολιτισμοῦ) τή γράφουν και οί δύο παρατάξεις: και οί προοδευτικοί και οί συντηρητικοί, οί «νέοι» αλλά και οί «γέροι») δε δίνονται δογματικά ως οριστικά και αμετάκλητα συμπεράσματα αλλά ως στοχασμοί, προβληματισμοί που επιτρέπουν την κατάθεση και διαφορετικών απόψεων. Για αυτό άλλωστε ο λόγος είναι διδακτικός και την ίδια στιγμή χαρακτηρίζεται από αντιδιδασκισμό.

B3. α. Όπως αντίθετα υπάρχουν και γέροντες ριζοσπαστικοί : Δευτερεύουσα Επιρρηματική Αναφορική Προσδιοριστική Πρόταση, εισάγεται με το αναφορικό επίρρημα όπως και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου.

πού νεάζουν στίς σκέψεις και στά αισθήματα : Δευτερεύουσα Ονοματική Αναφορική Πρόταση, προσθετική, που δεν αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα του όρου «γέροντες ριζοσπαστικοί» που προσδιορίζει και χωρίζεται από αυτόν με κόμμα.

πού ένθουσιάζονται για τίς επαναστατικές καινοτομίες : Δευτερεύουσα Ονοματική Αναφορική Πρόταση, προσθετική, που δεν αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα του όρου «γέροντες ριζοσπαστικοί» που προσδιορίζει και χωρίζεται από αυτόν με κόμμα.

β) (υπάρχουν και νέοι συντηρητικοί/ η ύπαρξη συντηρητικών νέων) όπως, αντίθετα η ύπαρξη γερόντων ριζοσπαστικών ,με νεανικότητα στη σκέψη και στα αισθήματα, με ενθουσιασμό για τις επαναστατικές ιδέες

Με την ονοματοποίηση του αποσπάσματος τα ρήματα παύουν να αποτελούν τον πυρήνα της λεξικής οργάνωσης και τη θέση τους παίρνουν τα ονόματα, τα οποία πλέον φέρουν τα σημασιολογικά χαρακτηριστικά

τόσο των ρηματικών διαδικασιών όσο και των αποτελεσμάτων τους. Όσον αφορά το ύφος, όπως αυτό διαμορφώνεται μετά την μετατροπή, είναι πιο επίσημο, τυπικό και απρόσωπο, ύφος αντικειμενικού λόγου. Είναι επίσης πυκνό, λόγω οικονομίας λέξεων, αλλά και φροντισμένο.

γ) Πρόθεση του συγγραφέα είναι να εξηγήσει/αιτιολογήσει γιατί χρειάζονται και οι προοδευτικοί και οι συντηρητικοί (και οι νέοι και οι γέροντες) για την κοινωνική πρόοδο. Προκειμένου να επιτύχει το σκοπό του αυτό έχει επιλέξει να αναπτύξει την παράγραφο του με συνδυασμό μεθόδων και πιο συγκεκριμένα με τη μέθοδο της αιτιολόγησης και της σύγκρισης – αντίθεσης. Αντιπαράβαλλει, δηλαδή, τους συντηρητικούς νέους με τους προοδευτικούς ηλικιωμένους και εξηγεί την ανάγκη σύμπλευσης και των δύο «στρατοπέδων». Χαρακτηριστική είναι η αξιοποίηση διαρθρωτικών λέξεων που δηλώνουν τόσο την αντίθεση («αντίθετα») όσο και την αιτιολόγηση («γιατί»). Έτσι η τελική του τοποθέτηση («Ευλόγημένες είναι κείνες που έχουν και τις δύο κατηγορίες πολιτών· ή ιστορία χρειάζεται και τα δύο ρεύματα») αποκτά την αναγκαία τεκμηρίωση και σαφήνεια, ώστε να γίνει αποδεκτή από τον αναγνώστη.

Γ.

Ο Γιάννης Βάρδας στο του λαϊκό τραγούδι προσεγγίζει το διαχρονικό θέμα των γηρατειών με κριτική και συνάμα συναισθηματική σκοπιά. Αρχικά, το κείμενο ξεδιπλώνεται στη βάση μίας αναλογίας κατά την οποία ο άνθρωπος που διανύει την τρίτη ηλικία παρομοιάζεται με ένα έρημο χωριό (Ως ερημάνουν τα χωριά και ως παραμελούνται- Έτσα 'ναι δα και ο άνθρωπος σαν φτάξει και γεράσει). Μέσα από τη συγκεκριμένη αναλογική μέθοδο αναδεικνύεται και ο ιδιαίτερος τρόπος κατά τον οποίο αντιμετωπίζονται τα «γηρατεία», τόσο από τον ίδιο τον ποιητή, όσο και από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Μάλιστα, μέσα από τις εικόνες που παρουσιάζονται στο έρημο χωριό και με έντονο το στοιχείο της κρητικής διαλέκτου (Και ως αδειάζουν οι γειτονιές και μπλιο δεν κατοικούνται/ Κι ανε περάσεις το σχολειό η πόρτα του κλειστή 'ναι/ Κι αν πας στην βρύση δεν θωρείς γυναίκες στο νομπέτι, / Κι αν ειν' ντουκιάνι δεν θωρείς στην πόρτα καφετζή, παρά ψηλά στ' ανώφιλιο την πινακίδα μόνο.) εκδηλώνεται η αίσθηση εγκατάλειψης ενός χώρου στον οποίο η παράδοση και το παρελθόν έδινε συνέχεια στο παρόν και την εξέλιξη του. Χαρακτηριστικό

στοιχείο, κατά το ποιητικό υποκείμενο, αποτελεί η έννοια της μοναξιάς, η οποία από το πλαίσιο του χώρου (έρημο χωριό) μεταφέρεται σε αυτό της κοινωνικής ζωής του ανθρώπου (*Τα μερακλίκια χάνονται, οι χαρές του ξαχνιούνται, την σχολή δεν στολίζεται, μπλιο σε χορό δεν πιάνει, 'πο γάμο γη ξεφάντωση δεν τον αναζητούνε, τα λόγια του είναι βαρετά και ό,τι κι αν πει κουράζει.*). Εκεί, καθώς μεγαλώνει και γερνάει, απομακρύνεται σιγά σιγά από την ίδια τη ζωή, στοιχείο που παρουσιάζεται μέσα από την μεταφορική χρήση της γλώσσας και την προσωποποίηση της ζωής, η οποία τον εγκαταλείπει με σταθερά αργό ρυθμό (*φεύγει η ζωή σιγά σιγά και οπίσω τον αφήνει.*). Τέλος, συνειδητοποιεί την μοναχική του πορεία στα χρόνια της τρίτης ηλικίας, αφού με την επανάληψη της λέξης μοναχός (*Και μοναχός του πορπατεί και μοναχός του παει και αμοναχός του κάθεται βαριά και συλλογάται,*) καταλήγει στο συμπέρασμα πως η ζωή είναι μάταιη και ψεύτικη (*πόσο ψεύτικη η ζωή και πόσο μάταιη είναι.*) επιζητώντας και αυτός με τη σιερά του, αλλά μάταια, να γυρίσει ο χρόνος πίσω (*Μα πάλι ας εγιαγερνε τα χρόνια λίγο οπίσω.*).

Είναι ευρέως γνωστό πως οι νέοι αντιστρατεύονται κάθε τι παλαιό και συντηρητικό, ενώ οι πρεσβύτεροι πολλές φορές εμμένουν σε στοιχεία τα οποία ίσως και να είναι πεπερασμένα. Εύλογα, λοιπόν παρατηρείται αδιέξοδο στις σχέσεις των δύο πλευρών με τους νέους να τους υποβαθμίζουν και να τους απορρίπτουν με κάθε ευκαιρία. Ο σεβασμός τις περισσότερες φορές στις σχέσεις αυτές θεωρείται πολυτέλεια, ενώ άλλες φορές τα όρια ξεπερνιούνται με την αδιαφορία που επιδεικνύουν προς ανθρώπους που έχουν έστω και σε ελάχιστο βαθμό την ανάγκη βοήθειας τους. Ωστόσο, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι νέοι διατηρούν άριστες σχέσεις με ανθρώπους της τρίτης ηλικίας, οι οποίοι λειτουργούν ως αρωγοί στην εξέλιξη τους συμβουλεύοντας και παροτρύνοντας τους σε πράξεις ηθικής και λογικής. Συνεπώς, γίνεται αντιληπτό πως οι νέοι οφείλουν να λειτουργούν όχι με γνώμονα τις πρόσκαιρες απολαύσεις της νεανικής ζωής αλλά στη βάση της ανθρωπιάς η οποία θα οδηγήσει την κοινωνία σε ευημερία, αφού η εμπειρία και η σοφία των παλαιών σε συνδυασμό με την καινοτομία και ενεργητική οξυδέρκεια των νέων θα αποφέρει σημαντική πρόοδο στην κοινωνία.

Δ.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ

Αγαπητοί καθηγητές και καθηγήτριες,

Αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η επέτειος του εορτασμού των διακοσίων χρόνων από την ελληνική επανάσταση πυροδότησε πλήθος εκδηλώσεων και αφιερωμάτων. Το σχολείο μας προσδοκά η ημερίδα αυτή να μην αποτελέσει μία ακόμα εθιμοτυπική εκδήλωση έκφρασης της εθνικής μας υπερηφάνειας, αλλά να συμβάλει με τρόπο ουσιαστικό στην ανάδειξη των κυριότερων πτυχών της και όσων μας κληροδότησε. Ο ψυχρός ορθολογισμός που επέβαλε ο τεχνοκρατισμός μας ωθεί να αναζητήσουμε την ιστορική ακρίβεια, τα αντικειμενικά αίτια, τους πραγματικούς πρωταγωνιστές του Εικοσιένα, ξεχνώντας όμως πως η νίκη προέκυψε από τη μαχητικότητα όσων γενναία θυσιάστηκαν, χωρίς να φαντάζει «αντικειμενικά» εφικτή η νίκη. Σήμερα που η οικονομική κρίση, η πολιτική αστάθεια, οι κοινωνικοί προβληματισμοί δημιουργούν μια εικόνα αποκαρδιωτική για το μέλλον της χώρας, εμείς οι νέοι οφείλουμε να διδαχθούμε από το ιστορικό παρελθόν και να αναγνωρίσουμε τη σπουδαιότητα της αγωνιστικότητας.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Ζητούμενο 1

Σε ένα κόσμο που ποσοτικοποιεί και εμπορευματοποιεί τα πάντα η αξία της αγωνιστικότητας φαίνεται να υποτιμάται, μιας και δεν μπορεί να εγγηθεί την επιτυχία. Οι νέοι ρωτούν: «Γιατί να αγωνιστούμε;». Πριν σας παρουσιάσω την άποψή μου για την αξία της αγωνιστικότητας σας ζητώ να θυμηθείτε τα λόγια του μεγάλου κρητικού λογοτέχνη Ν. Καζαντζάκη: «Που πάμε; Θα νικήσουμε ποτέ; Προς τι όλη τούτη η μάχη; Σώπα! Οι πολεμιστές ποτέ δε ρωτούνε!».

- **Αυτοπραγμάτωση – ατομική πρόοδος:** Η αυτοπραγμάτωση του ατόμου προϋποθέτει καταρχάς έναν διαρκή αγώνα για την κατάκτηση της αυτογνωσίας και τη θαρραλέα αποδοχή της αυτοκριτικής. Η αυθυπέμβαση μάλιστα, που είναι αναγκαία προκειμένου ο νέος να μπορέσει να υπερκεράσει τα εμπόδια και να κατακτήσει τα όνειρά του, απαιτεί συνεχείς μάχες ενάντια στον εγωισμό, καθώς ελλοχεύει τον κίνδυνο της στασιμότητας, στην μαζοποίηση και στην αλλοτρίωση που απειλεί την μοναδικότητα της ανθρώπινης προσωπικότητας και στις

σειρήνες του κέρδους που συνθλίβουν τα οράματα του νέου στο όνομα της καριέρας και του εύκολου πλουτισμού.

- **Συλλογική πρόοδος και ευημερία:** Η αξία της αγωνιστικότητας αποτυπώνεται και στο πεδίο της συλλογικής δράσης. Όταν η πηγαία νεανική επαναστατικότητα συναντά τη μαχητικότητα, γεννιούνται νέες προοπτικές. Αναλυτικότερα, η αμφισβήτηση των παραδεδομένων από τις προηγούμενες γενιές αξιών και η διάθεση για την ανανέωσή τους συντελεί στη γόνιμη αντιπαράθεση μεταξύ παλαιού και νέου και στην αναγέννηση της κοινωνίας. Ο περιορισμός των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, η πολιτιστική πρόοδος και ο εκδημοκρατισμός των κοινωνιών συνιστούν μερικά από τα αποτελέσματα αυτής της αέναης πάλης. Ακόμα, η ουσία της έννοιας του αγώνα είναι στενά συνυφασμένη με τη συλλογική προσπάθεια και τα ιστορικά κεκτημένα κάθε λαού. Επομένως, η θεμελίωση ενός σύγχρονου αγωνιστικού πνεύματος ενισχύει την κοινωνική συνοχή παρακινώντας τους νέους να θεμελιώσουν συλλογικά οράματα, να απαρνηθούν τον ανταγωνισμό και να αποτελέσουν εγγυητές των ιδανικών που από κοινού αποκτήθηκαν, όπως είναι η δημοκρατία και η ελευθερία.
- **Τόνωση δημοκρατίας:** Το ιδεωδέστερο των πολιτευμάτων έχει στον πυρήνα του την ξεχασμένη στις μέρες μας έννοια του ενεργού πολίτη. Οι νέοι κληρονομούν μια δημοκρατία τραυματισμένη, την οποία καλούνται να επαναθεμελιώσουν μέσα από τη δραστηριοποίησή τους και την αγωνιστική στάση τους. Ο μαχητικός πολίτης δεν επαναπαύεται, αλλά προασπίζεται σθεναρά τα ανθρώπινα δικαιώματα και δεν παύει να απαιτεί την έμπρακτη κατοχύρωσή τους. Ακόμα, παρεμβαίνει σταθερά στα πολιτικά τεκταινόμενα μέσα από τη συμμετοχή του σε πολιτικές νεολαίες και εθελοντικές δράσεις, ενώ χάρη στον αντισυμβατισμό του καταφέρνει να αντισταθεί στην ευνοιοκρατία και στον πολιτικό τυχοδιωκτισμό.
- **Φιλοπονία – εντιμότητα – ηθική ακεραιότητα:** Η αρετή της αγωνιστικότητας συνδέεται άρρηκτα με τις αξίες της φιλοπονίας και της εντιμότητας. Ο νέος με αγωνιστικό φρόνημα μάχεται ενάντια στον υλικό ευδαιμονισμό και τη λογική του ελάσσονος μόχθου, αφού γι' αυτόν η προσπάθεια συνιστά αυταξία. Η πεποίθησή του πως το μέσο διεκδίκησης των επιδιώξεων του είναι ο αγώνας τον παρακινεί να στρατευτεί σε μια τίμια μάχη και να πειθαρχήσει συνειδητά στους νόμους, αρνούμενος την ευκολία της παραβατικής δράσης, της εξαπάτησης, της δολιότητας και του καιροσκοπισμού.
- **Ψυχική ανανέωση:** Η συνειδητοποίηση πως η ζωή είναι πάντα αγώνας και η απόφαση συμμετοχής σε αυτόν δικαιώνει υπαρκτικά τον άνθρωπο, αφού συνεπάγεται την φιλοσοφική ενατένιση του βίου και την

αναζήτηση υψηλού νοήματος. Ο νέος που αγωνίζεται ελπίζει έλλογα, γιατί διεκδικεί με τις δικές του δυνάμεις την πρόοδο. Αποφεύγοντας τις συμπληγάδες του μηδενισμού και της υπέρμετρης αισιοδοξίας, που καταλήγουν σε αδράνεια και ματαίωση αντίστοιχα, χαίρεται που μάχεται για το αύριο και μαθαίνει να υπομένει και να επιμένει, για να λάβει την ανταμοιβή. Η προσπάθειά του αυτή δυναμώνει τελικά την αυτοπεποίθηση του ωθώντας τον σε ακόμα πιο γενναίες πράξεις αντίστασης και διεκδίκησης.

- **Δικαιοσύνη –κοινωνική ισότητα:** Η αναγνώριση της σπουδαιότητας της μαχητικότητας από την κοινή γνώμη θέτει τη βάση για την αναθεώρηση του τρόπου αξιολόγησης των ανθρώπων και του μόχθου τους, καθώς μετατοπίζει το κέντρο βάρους από τη νίκη στην προσπάθεια. Παύει, λοιπόν, η αποδοτικότητα και η επίδοση να αποτελούν τα μοναδικά κριτήρια αξιολόγησης δημιουργώντας ευνοϊκότερες συνθήκες για την εδραίωση της ισότητας. Η προτεραιότητα στην προσπάθεια και στην συνακόλουθη πρόοδο θα δώσει την ευκαιρία στους νέους που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως είναι τα άτομα με αναπηρία, οι πρόσφυγες και οι μετανάστες ή όσοι ανήκουν στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα, να επιτύχουν τους στόχους τους συμμετέχοντας σε έναν αγώνα δίκαιο του οποίου το αποτέλεσμα δεν έχει προκαθοριστεί.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Ήδη από την ανάλυση που επιχειρήσαμε παραπάνω καθίσταται σαφές πως η αρετή της αγωνιστικότητας δεν αποτελεί ένα ακόμα εφόδιο στη φαρέτρα των νέων, αλλά κυρίως στάση ζωής που εγγυάται έναν αξιοβίωτο βίο. Τα οφέλη που προκύπτουν από την φιλόδοξη συμμετοχή στον αγώνα της ζωής είναι ικανά να ανατρέψουν τις θεωρίες εκείνες που επιφυλάσσουν για το νέο ένα μέλλον δυσοίωνα.

Z2 : Σε ποιους τομείς της συλλογικής ζωής μπορεί να συμβάλει θετικά μια μαχητική νεολαία;

Πνευματικός τομέας: Η πνευματική ζωή για τον νέο που αγωνίζεται αποτελεί το φρουριο στο οποίο καταφεύγει, για να σώσει όχι μονάχα τον εαυτό του αλλά και τους άλλους. Αναγνωρίζει πως οι πνευματικές λειτουργίες του ανθρώπου είναι αυτές που χαρακτηρίζουν τον αληθινό άνθρωπο, αυτόν που δύναται να δώσει κατεύθυνση στις πράξεις του, ώστε να καταπολεμήσει τον όποιον μορφή σκοταδισμό, την χειραγώγηση και τη μαζοποίηση και να αποτελέσει η στάση του έμπνευση για πνευματική αναζήτηση και απελευθέρωση.

Υλικός – οικονομικός-επαγγελματικός τομέας: Οι νέοι και οι νέες που μάχονται με συνέπεια στη ζωή προφυλάσσουν τη φύση και συχνά πρωτοστατούν σε δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Ως επιστήμονες δε διστάζουν να αντισταθούν στη στράτευση και τα οικονομικά συμφέροντα, ενώ αγωνίζονται να μην υποκύψουν στην ματαιοδοξία και τις υπέρογκες υλικές απολαβές που προσφέρονται για την εξυπηρέτηση ιδιοτελών σκοπών. Ως εργαζόμενοι οφείλουν να θυμούνται πως η εργασία δεν προσδιορίζει απλώς την κοινωνική ταυτότητα του ατόμου αλλά και την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.

Πολιτικός τομέας: Με την ιδιότητα του ως πολιτικού ή ως πολίτη ο νέος, που δε συμβιβάζεται με την καθεστηκυία τάξη πραγμάτων, απαιτεί δημοκρατία και ελευθερία έξω από χαώδεις προσδιορισμούς, μακριά από πολιτικά συμφέροντα και κομματικά οφέλη, δημιουργίες και παραπλανήσεις. Επιδιώκει υγιείς σχέσεις πολίτη – πολιτείας, πολιτική εντιμότητα, διαφάνεια, ισότητα και αξιοκρατία. Γι' αυτό καταβάλλει έντονη και επίμονη προσπάθεια για την προστασία των δικαιωμάτων, για την πολύπλευρη ενημέρωσή του, για την ανάληψη των δικών του ευθυνών και καθηκόντων και για τη υιοθέτηση ενός δημοκρατικού τρόπου ζωής εν γένει.

Κοινωνικός τομέας: Ο νέος που με κριτική ματιά αντιστέκεται στα ποικίλα αλλοτριωτικά ρεύματα της ζωής διακρίνεται από τη θέληση και τον προσωπικό αγώνα να χτίσει αληθινές διαπροσωπικές σχέσεις πάνω στα θεμέλια της ειλικρίνειας, του σεβασμού και της αληθινής συμπάθειας. Υπό το πρίσμα αυτό η δράση του βρίσκει αποδέκτες στο συλλογικό βίο με τη μορφή του εθελοντισμού, με την αποδοχή των αποκλεισμένων από την κοινωνία ομάδων, με την αναζήτηση όρων που να θεμελιώνουν την κοινωνική συνύπαρξη και την ομαλή συμβίωση.

Εθνικός –διακρατικός τομέας: Ο νέος από τη φύση του μάχεται για την επικράτηση της ειρήνης. Η πίστη του σε αξίες και ιδανικά και το όνειρο για έναν καλύτερο κόσμο αποτελούν το εφαλτήριο για τη δράση του. Η αντίδραση του στον ισοπεδωτικό κοσμοπολιτισμό και το γνήσιο ενδιαφέρον για τα προβλήματα που ταλανίζουν την υφήλιο καθορίζουν τον αγώνα του για τη διεκδίκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης των λαών, το σεβασμό της πολιτιστικής ταυτότητας, τη διεθνή συνεργασία για την από κοινού αντιμετώπιση προβλημάτων και τη συναδέλφωση των λαών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κυρίες και κύριοι

Αγαπητοί/ές συμμαθητές/-τριες

Ολοκληρώνοντας την ομιλία μου, θα ήθελα να υπενθυμίσω στους νεαρούς παρευρισκόμενους της εκδήλωσής μας πως η θέση μας σήμερα, μπροστά σε νέους άλλων εποχών, είναι από πολλές απόψεις προνομιακή. Άλλες, όμως, καινούριες δυσκολίες μας περιμένουν, γιατί, φαίνεται, πρέπει κανείς άνθρωπος καμιάς εποχής, να μην ξεφύγει από την ανάγκη της πάλης και του αγώνα. Γι' αυτό, αν θέλουμε να ζήσουμε μέσα στην κοινωνία της εποχής μας, με τη δική μας προσωπικότητα και συνείδηση, οφείλουμε να αντιμετωπίζουμε τις δυσκολίες ως πρόκληση. Με αυτή την αρχή, μπορεί, τελικά, να μας οδηγήσουν πολύ μακρύτερα απ' ό,τι ελπίζαμε.

Σας ευχαριστώ.

